

Fejlesztések és fejlesztési víziók az önkormányzati rendészet területén

Biztonságos Település alprojekt

BACSÁRDI József¹ - CHRISTIÁN László² - HERMANN Gábor³
- LIPPAI Zsolt⁴ - VERES Zoltán⁵

Az elmúlt években önkormányzati rendészeti kutatássorozat keretében feltártuk az önkormányzati rendészet területén jelen lévő anomáliákat, problémákat. A feltárt problémák egy része megfelelő szakmai támogatással, jogalkalmazói szinten kezelhető, amihez a Biztonsági Technológiák Nemzeti Laboratórium alprojektjeként a „Biztonságos Települések” alprojekt keretében létrejött részeredmények megfelelő alapot szolgáltatnak. Ahhoz, hogy e részeredmények hasznosulni tudjanak, egyfajta jövőbeli vízió felvázolása elengedhetetlen.

Kulcsszavak: Biztonsági Technológiák Nemzeti Laboratórium, településbiztonság, önkormányzati rendészet, vízió

Bevezetés

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium szakpolitikai támogatásával⁶ alakult meg a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen a „Biztonsági Technológiák Nemzeti Laboratórium” (BTNL), amely a hazai biztonsági technológiai fejlesztések komplex tervezési keretének a kialakítását végezte 2020-ban és 2021-ben. Az alprojekt megvalósításába bevontak önkormányzatokat, önkormányzati szakembereket, egyetemi

¹ PhD, jegyző, Bábolnai Közös Önkormányzati Hivatal, e-mail: jozsef.bacsardi@gmail.com

² R. dandártábornok, tanszékvezető egyetemi docens, oktatási rektorhelyettes, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék, e-mail: Christian.Laszlo@uni-nke.hu

³ Biztonsági szervező, okleveles településbiztonsági menedzser, önkormányzati rendészeti vezető, Pátyi Polgármesteri Hivatal, e-mail: Hermann.Gabor@uni-nke.hu

⁴ R. alezredes, egyetemi tanársegéd, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék; doktori hallgató, Rendészettudományi Doktori Iskola, e-mail: lippai.zsolt@uni-nke.hu

⁵ PhD, megyei jegyző, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzati Hivatal; megbízott oktató, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar Pénzügyi Jogi Tanszék, e-mail: dr.veres.zoltan@gmail.com

⁶ A Nemzeti Közzolgálati Egyetem és a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal között létrejött GF/JSZF/872/1/2020. iktatószámú megállapodás.

oktatókat és kutatókat, piaci szereplőket és egyéb szakértőket.⁷ A BTNL szervezetén belül három különböző kutatás-fejlesztési alprojekt kezdődhetett el, amelyek közül az egyik a „Biztonságos Települések” alprojekt (BiTe alprojekt).

A BiTe alprojekt négy alprojektcél megvalósítását tűzte ki célul az alábbiak szerint:

- „Biztonságos Település” cím kialakítása;
- „Településbiztonsági módszertani útmutató” megalkotása;
- „Lakossági interaktív bejelentéskezelő rendszer” fejlesztése;
- „Integrált települési biztonságtechnikai rendszer” fejlesztése.

A „Biztonságos Település” cím mint szellemi termék egy a települési önkormányzatok részére pályázat útján adható elismerés, amely egy önkormányzat településbiztonság kialakításában, támogatásában játszott szerepét hivatott elismerni. Ezt az elismerést szigorú szakmai követelményeknek, indikátoroknak való megfelelést követően nyújthatja az erre a célra kiválasztott és feljogosított szervezet, egy kidolgozandó Mintadokumentumban rögzítettek szerint.

A „Településbiztonsági módszertani útmutatót” ingyenesen elérhető kiadványként definiálták, amellyel szakmai segítséget lehet nyújtani azon települések önkormányzatainak, ahol a politikai szándék és az anyagi erőforrás rendelkezésre áll a település biztonságának fejlesztésére, de hiányzik a megfelelő szakértelem a szükséges feltételek megteremtéséhez. Ez kettős célt szolgál: egyrészt lehetővé teszi az önkormányzatok számára, hogy a „Településbiztonsági módszertani útmutatóban” meghatározottak betartásával és teljesítésével elnyerhessék a Biztonságos Település címet, másrészt önmagában biztosítja, hogy rendelkezésre álljon egy olyan szempontrendszer, amely révén a települési vezetők a biztonság növeléséhez szükséges stratégiai döntéseket és egyéb fejlesztéseket tervezni és szervezni tudják. A „Településbiztonsági módszertani útmutató” önmagában is komolyan hasznosítható dokumentum lehet, azonban az abban foglaltak megvalósulását, szakértői támogatással érdemes segíteni, adott esetben figyelemmel kísélni.

A „Lakossági interaktív bejelentéskezelő rendszer” egy elsősorban mobiltelefonra fejlesztendő applikáció, olyan szoftvertermék, amely létrehozásának célja, hogy az önkormányzatok önkormányzati rendészeti, közbiztonság kialakításában játszott szerepét erősítse azzal, hogy a lakosság rendészeti tárgyú problémáira transzparens, gyors és kielégítő válaszokat tudjon adni modern szoftveres megoldások segítségével. A rendszer egyszerre hivatott a lakosság részéről felmerülő rendészeti problémák gyors, szakszerű és hatékony önkormányzati kezelését megoldani, illetve az önkormányzatok rendészeti feladatainak professzionális ellátását támogatni.

⁷ Ezúton is köszönjük a három mintatelepülés, Szolnok, Tata és Páty önkormányzatának támogató részvételét a programban és mindazoknak, akik bármilyen formában elkötelezetten segítették, támogatták a projekt céljainak megvalósítását.

Az „*Integrált Települési Biztonságtechnikai Rendszer*” egy olyan támogató Security Operation Center (SOC-) rendszer, amely technológiaorientált, ugyanakkor emberek által üzemeltetett megelőző – felderítő – védekező folyamatként működik, amely képes növelni a település biztonságát (például növelni a szubjektív biztonságérzetet, pozitívan hatni a bűnügyi helyzetre, csökkenteni a közlekedési problémákat), valamint az élıhetőséget (például gyorsíthatja a polgárok és az önkormányzat közötti kommunikációt), így segítve elő a gyors és ügyfélbarát szolgáltató attitűddel rendelkező, az okosváros kritériumainak és elvárásainak megfelelő települési önkormányzat működését. Ez a szoftvertermék integrálni kívánja az önkormányzatok településbiztonsági, rendészeti jellegű automatizálható informatikai rendszereit.

Látható és érzékelhető, hogy az alprojektcélok mindegyike arra irányult, hogy a települési önkormányzatok számára olyan eszközöket nyújtsanak, amelyekkel hatékonyabbá tehető az önkormányzatok helyi biztonságban betöltött feladatellátása. A BTNL, így a BiTe a jelenlegi gazdasági nehézségekkel terhelt időszakban a végleges eredménytermékek létrehozását megelőzően kellett hogy befejezze a tevékenységét, azonban a BiTe működése alatt több részeredménytermék született, amelyek kiváló táptalajt biztosíthatnak a BiTe alprojektben meghatározott célok megvalósításának. Mielőtt rátérnénk arra, hogy az egyes alprojektcélok miképpen segítenék elő a településbiztonság javulását, mindenképpen szükséges az önkormányzatok és a településbiztonság közötti kapcsolat rövid felvázolása.

A hazai önkormányzatok szerepe a településbiztonság területén

A rendszerváltás idején komoly viták folytak az önkormányzatok helyi biztonság területén betöltött szerepéről, az önkormányzati rendőrség létrehozásáról,⁸ amely viták különös aktualitását az államrendőrség válsága adta.⁹ A rendszerváltás szinte „kegyelmi pillanatnak” mutatkozott az államrendőrségi modell lebontására és demokratizálására. A változtatás iránti igény fókuszában a fő vezérelvek a következők voltak: a demilitarizáció, a decentralizáció és a depolitizálás, de erőteljesen megjelent a rendőrség professzionális szervezetté alakításának elvárása is. Ekkor érdemben felmerült az önkormányzati rendőrség újbóli életre hívásának lehetősége összhangban az önkormányzati rendszer kiépítésével.¹⁰

A rendőrség decentralizálása vagy dekoncentrációjának fenntartása alapjaiban határozza meg az önkormányzatok rendészeti hatásköreinek terjedelmét, a helyi közbiztonság területén betölthető szerepét, ezért a rendőrségi modernizáció irányának kijelölése egyaránt fontos volt az önkormányzati és az állami szereplők számára. Igaz ez úgy is, hogy a rendszerváltáskor az önkormányzatok már rendelkeztek,

⁸ Lásd pl. KOMÁROMI 1990.

⁹ FINSZTER 1990.

¹⁰ CHRISTIÁN 2022: 111.

illetve rendelkezhettek rendészeti szerveknek tekinthető közterület-felügyelettel¹¹ és mezőgazdasági őrszolgálattal.¹²

A kormányzat végül az egységes, dekoncentrált államrendőrség mellett tette le a voksát¹³, az önkormányzatok nem hozhattak és jelenleg sem hozhatnak létre önkormányzati rendőrséget, tekintettel arra, hogy az Alaptörvény a rendőrség irányításának egyedüli alanyaként a Kormányt jelölte meg.¹⁴ A rendőrség Alaptörvény szerinti „alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme. A rendőrség részt vesz a jogellenes bevándorlás megakadályozásában”.¹⁵ Az Alaptörvény tehát a Kormány által irányított rendőrség feladatává teszi a közbiztonság és közrend védelmét, ami azonban nem jelenti azt, hogy e feladat ellátásában más szereplők nem működhetnek közre.¹⁶ Ilyen közreműködő szerep hárul az önkormányzatokra a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (Mötv.) 17. pontja alapján, ugyanis az Mötv. rögzíti, hogy a helyi önkormányzat feladata különösen a „közreműködés a település közbiztonságának biztosításában”.¹⁷ Ezen a kötelezettségen túl az önkormányzatok számára jogszabály nem írja elő, hogy pontosan mit is kellene tenniük a helyi közbiztonság kialakításáért, így az önkormányzatok belátására és persze anyagi lehetőségeire van bízva, hogyan teljesítik az Mötv. e kötelezéséből származó feladatukat a hazai jogszabályi környezetben belül.

Amennyiben az önkormányzati döntéshozók bizonytalanok lennének abban a kérdésben, hogy valóban számít-e rájuk a kormányzat a helyi közbiztonság megerősítése, fenntartása tekintetében, érdemes áttekinteniük a Kormány által a (helyi) biztonsággal kapcsolatosan elfogadott alábbi fő dokumentumokat:

- Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról szóló 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat;
- Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról szóló 1163/2020. (IV. 21.) Korm. határozat.

Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájában a Kormány leszögezi, hogy elkötelezett aziránt, hogy 2030-ra hazánk Európa öt, illetve a világ tíz legbiztonságosabb országának egyike legyen, fenntartva az ország magas szintű közbiztonságát. A dokumentumban kijelentik, hogy Magyarország közbiztonsági helyzete kiegyensúlyozott, szilárd, amit meg kell őrizni és tovább kell javítani, illetve a közbiztonság társadalmilag elvárt szintjének garantálása érdekében folytatni kell az intézkedési kultúráváltást, a komplex bűnmegelőzés erősítését és a rendőri tevékenységgel kapcsolatos közbizalom emelését.¹⁸

¹¹ 3/1983. (I. 29.) MT rendelet; 16/1984. (III. 18.) MT rendelet.

¹² 25/1980. (VI. 27.) MT rendelet.

¹³ 1994. évi XXXIV. törvény.

¹⁴ Magyarország Alaptörvénye 46. cikk (2) bekezdés.

¹⁵ Magyarország Alaptörvénye 46. cikk (1) bekezdés.

¹⁶ Christián 2022: 111.

¹⁷ Mötv. 13 § 17. pont.

¹⁸ 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat.

A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiában deklarálja a Kormány, hogy „az állam a bűnözésért viselt felelősségének egy részét a társadalom egyéb szegmenseire – a helyi önkormányzatokra, a közösségekre, az üzleti szférára, az egyházakra és végső soron az állampolgárra – telepíti”. Ezt a felelősségmegosztást a partnerség elve fejezi ki.¹⁹

Az idézett dokumentumokból látható, hogy a Kormány számít a közbiztonság megerősítése és fenntartása területén más szereplőkre, így a helyi önkormányzatokra is. Ezen felelősségmegosztást a komplementer rendészet szakirodalma részletesen tárgyalja, ugyanis napjainkban az egyik hangsúlyos rendészeti tendencia, hogy az állami szervek tevékenységét piaci és civil szerveződések egészítik ki, támogatják, segítik.²⁰

A fenti dokumentumokon túl azonban az önkormányzati vezetők helyi közbiztonság, településbiztonság támogatása kérdéskörében nem túl sok támpontot kaphatnak. Ahogy az a BTNL BiTe alprojekt keretében lefolytatott primer kutatás alapján egyértelműen látható volt,²¹ az önkormányzatok részéről van kereslet, igény markánsabb szerepvállalásra a településbiztonság területén. E szerepvállalás azonban nemcsak igény, hanem sok esetben kötelezettség is, ahogy azt a koronavírus-járvány során az önkormányzatok rendészeti feladatainak kiegészülése során láthattuk.²² Természetes és nyilvánvaló, hogy a településvezetők (és persze a lakosság) elemi érdeke, hogy jó legyen a közbiztonság, azaz a lakosok és vállalkozások biztonságban tudhassák javaikat. A kérdés azonban az, hogy miként és milyen mértékben tudnak részt venni az önkormányzatok a helyi közbiztonság alakításában, tudják-e használni, kihasználni az önkormányzati rendészetben rejlő eszközöket?

Az önkormányzatok rendészeti feladatellátását nehezítő tényezők

A helyi közbiztonság kialakításában való önkormányzati közreműködést több tényező nehezíti. E tényezőket két kutatás is összegyűjtötte, felrajzolva az önkormányzati rendészet problématerképét.²³ Ez a két problématerkép természetesen számos ponton átfedésben van egymással, a különbségek alapvetően az egyes problémák fókuszából adódnak.

A két problématerkép az alábbi, önkormányzati rendészet területén fellelhető problémákat mutatja be (1. táblázat). A Problématerkép 1. a *Hol tart jelenleg az önkormányzati rendészet?* című publikációban felvázolt problématerképet jeleníti meg, amelynek megállapításait finomítottuk, míg a Problématerkép 2. megállapításait a Problématerkép 1. szerinti kategóriák alapján tüntettük fel.

¹⁹ 1163/2020. (IV. 21.) Korm. határozat.

²⁰ CHRISTIÁN 2019: 124.

²¹ A primer kutatás eredményei önálló publikáció tárgyát képezik.

²² RIXER 2020: 44.

²³ BACSÁRDI-CHRISTIÁN 2017: 35; CHRISTIÁN-HERMANN 2018.

1. táblázat: Problématérképek összevetése

	Problématérkép 1.		Problématérkép 2.
	Irányítási problémák		
1.	Az önkormányzati vezetés nem rendelkezik kellő felkészültséggel az önkormányzati rendszert irányítására.		
2.	A közbiztonság komplex kezelésére vonatkozó stratégia hiánya.		
3.	Az önkormányzat nem, vagy nem megfelelően kommunikálja a rendészeti tevékenységét.		
	Szervezetrendszerrel kapcsolatos problémák		
4.	Önkormányzati rendészeti szervek törvényességi felügyeletének hiánya, egységes önkormányzati rendészeti szakmai felügyeleti szerv hiánya, szakmai felügyelet tartalma nincs meghatározva.	1.	A kétszintű – fővárosi – önkormányzatiságból fakadó, azonos feladat- és hatáskörű közigazgatási szervek speciális illetékességéből adódó problémák.
5.	Az önkormányzati rendészeti szervek egymástól függetlenül, egymással párhuzamosan működnek (túlzott decentralizáció).	2.	A decentralizáltan működő önkormányzati rendészeti szervezetek együttműködésének hiányából fakadó problémák a fővárosban.
6.	A fővárosban működő kétszintű önkormányzati rendészeti rendszer (párhuzamosságok).	3.	A szakmai és törvényességi felügyelet részbeni hiánya.
		4.	Az egyes önkormányzati rendészeti feladatok centralizációjának hiánya a fővárosban.
	Személyi állományt érintő problémák		
7.	Személyi és végrehajtó állomány részére rendelkezésre álló megfelelő minőségű és mennyiségű továbbképzés hiánya.	5.	Az integrált rendészeti szakképzés hiányának problémája.
8.	Átfogó, egységes önkormányzati rendészeti képzés hiánya.		
	Egyéb, főként jogi-igazgatási környezettel kapcsolatos problémák		
9.	A jogalkalmazás széttagoltsága, egységes jogalkalmazás hiánya.	6.	Az önkormányzati rendszert érdekérvényesítésének hiánya.
10.	Az önkormányzati rendszerre vonatkozó központi joganyag nem koherens, joghézagokat tartalmaz.	7.	Az önkormányzati rendszert intézményesített működésének hiányzó jövőképe.
11.	Finanszírozási problémák.	8.	Az önkormányzati rendészeti szervezetek létrehozásához és hatékony működéséhez szükséges módszertan hiánya.
12.	Önkormányzati rendészeti szervek dolgozói köztisztviselő és közalkalmazott jogállásúak, nem rendelkeznek speciális jogállással.	9.	A működéshez szükséges normatív finanszírozás hiányának problémája, ide értve az egyenruházat és a kényszerítő eszközök beszerzésének problémáját is, valamint a minimális létszám meghatározásának hiányát.
		10.	Az egységes megjelenés és arculat hiánya.

Forrás: a szerzők szerkesztése

A problématerképek tökéletesen alkalmasak az önkormányzati rendszert területén felmerülő problémák leírására, azonban szükséges az, hogy a problémákra

megoldási javaslatokat fogalmazzanak meg, illetve a megfogalmazott javaslatok mentén elinduljon a problémák megoldására irányuló gyakorlati munka. Mindkét problématerkép által leírt problémák – függetlenül azok kategorizálásától – megoldását alapvetően befolyásolja a megoldási lehetőségek módja, azaz szükséges-e jogalkotói beavatkozás, vagy elégséges-e az önkormányzati, önkormányzati rendészeti szakma által kínált megoldások kialakítása, fejlesztése. Azon problémákra, amelyek megoldása jogalkotói tevékenységet igényel, a szakma javaslatokat fogalmazhat meg, remélve, hogy a javaslatok a jogalkotói szándékkal találkoznak. Ezzel szemben azokkal a problémákkal, amelyek megoldása a hatályos jogszabályi környezetben lehetséges, a szakmának erőfeszítéseket kell tennie a problémák kezelésére, katalizálnia, ösztönöznie kell a megoldások keresését, implementálását, amennyiben erre lehetőség kínálkozik.

A problématerkép által felvázolt problémák közül jogalkotást nem igénylők az alábbiak (2. táblázat).

2. táblázat: Jogalkotást nem igénylő problémák

	Problématerkép 1.	Problématerkép 2.
1.	Az önkormányzati vezetés nem rendelkezik kellő felkészültséggel az önkormányzati rendszet irányítására.	Az önkormányzati rendszet érdekérvényesítésének hiánya.
2.	A közbiztonság komplex kezelésére vonatkozó stratégia hiánya.	Az önkormányzati rendszet intézményesített működésének hiányzó jövőképe.
3.	Az önkormányzat nem, vagy nem megfelelően kommunikálja a rendészeti tevékenységét.	Az önkormányzati rendészeti szervezetek létrehozásához és hatékony működéséhez szükséges módszertan hiánya.
4.	Személyi és végrehajtó állomány részére rendelkezésre álló megfelelő minőségű és mennyiségű továbbképzés hiánya.	Az egységes megjelenés és arculat hiánya.
5.	A jogalkalmazás széttagoltsága, egységes jogalkalmazás hiánya.	

Forrás: a szerzők szerkesztése

A szakma nem tud választ adni a decentralizált szervezetrendszerből fakadó problémákra, azonban a hatályos jogszabályi környezetben belül jó válaszok adhatók az irányítási és az egyéb, főként jogi-igazgatási környezettel kapcsolatos, illetve a képzésből fakadó problémák egy részére. Ismerve a szakma és az önkormányzatok által megoldható önkormányzati rendészeti problémákat, már vissza lehet kanyarodni a BiTe alprojektre, ugyanis az elérendő eredménytermékek egyik fontos funkciója kellett hogy legyen az önkormányzati rendszet területén mutatkozó egyes hiányosságokra megoldási javaslatokat nyújtani.

Az alprojektcélok által kínált válaszok a felvetett problémákra

A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) által a BTNL felé is támasztott elvárás volt, hogy az eredménytermékeknek társadalmilag kell hasznosulni, illetve piaci alapon kell tudni az eredménytermékeket értékesíteni, az eredménytermékeknek meg kell térülni, valamint fenntarthatónak kell lenni. A BiTe alprojekt célcsoportjai a települési önkormányzatok voltak, így a BiTe célja az volt, hogy olyan eredménytermékeket állítsanak elő, amelyek használatának az önkormányzatok számára releváns hozzáadott értéke van, azaz az önkormányzatok rendészeti tevékenysége során fellelhető valamely problémára adekvát választ kínálnak. A BTNL BiTe alprojekt jövőbeli eredménytermékeit tehát úgy kellett meghatározni, hogy megfeleljenek két egymással összefüggő feltételnek:

- az eredménytermékeknek teljesíteniük kell az NKFIH által támasztott követelményeket;
- az eredménytermékeknek az önkormányzati célpiacon számára többletértékük kell hogy legyen, azaz ki kell elégítsék az önkormányzatok településbiztonság területén felmerülő igényeit, keresletét.

A BiTe sikere a fenti két feltétel egyidejű teljesülésén múlhatott, azaz bármelyik feltétel meghíúsulása esetén nem lehetett volna sikeres BiTe alprojektről beszélni. Az előzőekből adódóan mindenképpen megvizsgálandó, hogy az eredménytermékek mely felvetett önkormányzati rendészeti problémára adnak választ, és ezek mennyiben felelnek meg az NKFIH fenntarthatóságra, piaci életképességre vonatkozó elvárásának.

„Biztonságos Település” cím

A „Biztonságos Település” cím a BiTe alprojekt eredménytermékei közül speciálisnak volt tekinthető, ugyanis a BiTe alprojekt többi eredménytermékének hasznosulásából származó előnyöket konvertálja, vizualizálja, ismeri el speciális formában. A „Biztonságos Település” cím kizárólag a kidolgozandó pályázati feltételeknek megfelelő önkormányzatot illethette volna meg. A pályázati feltételeknek csak úgy tudna megfelelni egy önkormányzat, amennyiben az önkormányzati rendészet és a helyi településbiztonság területén teljesíti azokat az elvárásokat, amellyel aktív, tevékeny közreműködőként lép fel a helyi közbiztonság kialakítása és fenntartása területén.

A „Biztonságos Település” cím mint eredménytermék fenntartható és piaci alapon hasznosítható, ugyanis az elvégzett primer kutatás szerint hasonló „termék” a piacon nincsen, így a kínálati oldalon versenytárs nincs, azonban az önkormányzati szektorban ilyen címre igény, így kereslet van. A fenntarthatóságot garantálja, hogy a „Biztonságos Település” cím pályázata regisztrációs díjhoz kötött lenne, illetve csak egy bizonyos határozott időtartamra lehet a címet megszerezni, így azt

újra kellene pályázni. A pályázati regisztrációs díjak rendszere a garanciája annak, hogy az eredménytermék tekintetében a megtérülés és a fenntarthatóság biztosított legyen.

A „Biztonságos Település” cím megléte feltételezi, hogy az azt elnyert önkormányzat az önkormányzati rendszet területén felmerülő problémákra képes volt adekvát választ adni, azaz az önkormányzat:

- vezetése kellő felkészültséggel rendelkezik az önkormányzati rendszet irányítására;
- rendelkezik rendészeti-közbiztonsági stratégiával, illetve rendészeti, közbiztonsági jövőképpel;
- képes a rendészeti tevékenységét megfelelően kommunikálni, egységes arculattal megjeleníteni;
- rendészeti feladatokat ellátó állománya megfelelően képzett és részt vesz a szervezendő továbbképzéseken.

A fentiek alapján tehát egy olyan önkormányzat, amely a „Biztonságos Település” címet megszerzi, az önkormányzati rendészeti problématerképeken ábrázolt problémák jelentős részét képes volt hitelesítetten kezelni.

Településbiztonsági módszertani útmutató

A *Településbiztonsági módszertani útmutató* speciális eredménytermék, ugyanis a tervek szerint ingyenesen publikálták volna, így fenntarthatóság, piaci alapú hasznosíthatóság és megtérülés értelemszerűen nem értelmezhető ennek vonatkozásában. Nyilvánvaló azonban, hogy egy módszertani útmutató publikálása, főképpen, ha ingyenes, hozzájárul az önkormányzat rendszet területén kimutatott problémák kezeléséhez.

A *Településbiztonsági módszertani útmutató* hasznosulása, hasznosíthatósága az alábbiakban ragadható meg:

- növekszik az önkormányzati rendészeti, településbiztonsági tevékenységet irányító vezetők felkészültsége;
- hozzájárul az önkormányzatok megalapozott rendészeti-közbiztonsági stratégiájának megalkotásához, végrehajtásához;
- segíti az önkormányzatok rendészeti szempontú kommunikációját, az önkormányzati rendszet egységes megjelenésének és arculatának kialakítását;
- segíti az önkormányzatokat, hogy egységesen, illetve egységesebben értelmezzék az önkormányzati rendészeti joganyagot.

A *Településbiztonsági módszertani útmutató* publikálása, széles körben való terjesztése önmagában komoly előrelépés lenne az önkormányzatok rendészeti tárgyú

tevékenységének támogatásában. Egy módszertan azonban önmagában nem biztos, hogy elegendő a kitűzött célok eléréséhez, ugyanis:

- merülhetnek fel olyan kérdések az útmutató alkalmazása során, amelyek szakértői támogatást igényelnek;
- nem biztos, hogy egy önkormányzat annak megfelelő implementálásához rendelkezik megfelelő szakemberállománnyal;
- létezhetnek olyan önkormányzati igények, amelyek túlmutatnak az útmutató keretein;
- az abban foglaltak nem „örök érvényűek”, azaz rendszeres időközönként szükségessé válhat azok változó jogszabályi környezethez való igazítása.

A fentiek miatt a *Településbiztonsági módszertani útmutató* használata, az abban foglaltak végrehajtása szakértői segítséggel, szervezett keretek között támogatható kell hogy legyen.

A fentieket összegezve az útmutató elkészítése és az abban foglaltak végrehajtására létrehozható szakértői szervezet nagy segítséget nyújthat az önkormányzati rendészeti problémák nagy hányadának megszüntetésében.

Lakossági interaktív bejelentéskezelő rendszer

A *Lakossági interaktív bejelentéskezelő rendszer* megalkotásának célja az volt, hogy az önkormányzatok önkormányzati rendészeti, közbiztonság kialakításában játszott szerepét erősítse azzal, hogy a lakosság rendészeti tárgyú problémáira transzparens, gyors és kielégítő válaszokat tudjon adni modern szoftveres megoldások segítségével.

A *Lakossági interaktív bejelentéskezelő rendszer* a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvényben²⁴ foglalt önkormányzathoz érkező panaszok és közérdekű bejelentések hatékony és gyors, ügyfélbarát elintézésére irányul. Ezen ügyek közül, amelyek az ügyfelek hiteles azonosítását nem igénylik, a rendszer az önkormányzati rendészeti tevékenységet igénylő ügyeket kívánta mobilapplikáció keretében egyszerűbben nyomon követhetővé, felhasználóbaráttá tenni.

A szoftver használata licencdíjhoz lett volna kötve. A licencdíj összegének meghatározása az alprojekt eredménytermékének fenntarthatóságát, megtérülését kellett volna hogy biztosítsa, ezzel megfelelve az NKFIH által támasztott elvárásoknak.

A *Lakossági interaktív bejelentéskezelő rendszer* az önkormányzat rendészeti tevékenységét támogató rendszer, amelynek használata több szempontból is megoldást nyújthat a feltárt önkormányzati rendészeti problémák egy részére. A rendszer használatával az önkormányzat képes lehet a rendészeti tevékenységét modern,

²⁴ 2013. évi CLXV. törvény.

felhasználóbarát felületen kommunikálni, illetve rendészeti tevékenységét egységesen megjeleníteni. Azzal, hogy az önkormányzatok elkezdnék használni ezt a rendszert, a rendészeti-közbiztonsági ügyek jelentős részében egységesedne a jogalkalmazás is.

Integrált települési biztonságtechnikai rendszer

Az *Integrált települési biztonságtechnikai rendszer* hasonlóan a *Lakossági interaktív bejelentéskezelő rendszerhez* licenccijás szoftvertermékként kerülhetett volna piacra, így ezen eredménytermék esetén is úgy kell a licenccijákat meghatározni, hogy azok az alprojekt eredménytermékének fenntarthatóságát, megtérülését biztosítsák. Az önkormányzatok mint célpiac számára támogató szoftverszolgáltatást lehetne értékesíteni, ami segítené az önkormányzati vezetők, illetve az önkormányzat rendészeti feladatellátását biztosító dolgozók munkáját, ezzel biztosítva a hatékonyabb jogalkalmazást, munkavégzést.

Az *Integrált települési biztonságtechnikai rendszer* tehát alapvetően önkormányzatok számára hivatott ellátni rendészeti háttértámogató feladatokat, elősegítve az önkormányzatok rendészeti jogalkalmazásának egységesítését is.

Fenntarthatóság

A fenntarthatóság a BiTe alprojekt egyik kulcskérdése volt, azaz az alprojekt életképességének egyik fokmérője az, hogy képes-e az eredménytermékek működtetéséhez megfelelő bevételt generálni. Ennek vizsgálatához költség-haszon elemzés készült, amely a célpiacot – önkormányzatok –, valamint az eredménytermékek piaci bevezetését követően az elérhető bevételek összhangját vizsgálja. A költség-haszon elemzés fő céljaként a döntéshozatal elősegítése határozható meg azáltal, hogy bemutatja: egy adott intézkedés más alternatívákhoz képest mennyire hatékony.²⁵ A költség-haszon elemzéseknek sokrétű irodalma és módszertana alakult ki, azonban az ilyen analízisek során leggyakrabban alkalmazott módszerek jelen esetben nem alkalmazhatók megfelelően, mivel az alprojekt új értékeket (szolgáltatásokat, termékeket) kívánt előállítani, amelyek szubjektív érzésekre (így mindenek előtt a biztonságra) gyakorolnak hatást. Az előbbieket miatt az egyes elemek tekintetében a hagyományos költség-haszon elemzési módszerek nem megfelelő eredményre vezetnének, ezért egyfajta piaci prognózisra alapozott keresleti becslést célszerű készíteni, amelyet össze tudunk vetni a viszonylag pontosan prognosztizálható kiadásokkal, költségigénnyel. Ennek során elsődlegesen az alprojekt „Biztonságos Település” cím alprojektcél keretében készített primer kutatás eredményeire

²⁵ BARTUS-MONOSTORI-SZABÓ 2005: 5.

kellott támaszkodni, azonban ennek eredményei sem fedik le minden esetben a jelen elemzéssel érintett területeket, mégis az önkormányzatok részéről várható kereslet, érdeklődés becsléséhez jó kiindulópontul szolgál.

A négy, nevesített alprojekt céljainak tekintetében – csökkentve a fent ismertetett körülményekből fakadó bizonytalansági tényezők hatásait – három (optimista, közepes, pesszimista), nagy szórást mutató scenárióra is elvégeztük az elemzéseket, a megtérülést minden esetben a projektzárást követő öt évre számolva. Az egyes alprojekt-célok tekintetében külön-külön vizsgáltuk a megtérülést. Ezek a vizsgálatok kimutatták, hogy a megfelelő árazás és hatékony marketingtevékenység mellett öt éves időtávlatban a pesszimista scenáriók megvalósulása esetén is megtérülnek az egyes célokra költött ráfordítások.

A településeket népességszám szerint kategóriáikra (szegmentumokra) bontottuk, ugyanis az egyes településtípusok esetén alapvetően mások a településbiztonsági igények. A szegmentumok meghatározása önkényesen történt, azonban meglátásunk szerint jól elkülöníthetők ennek alapján a hazai települések (3. táblázat).

3. táblázat: Településszegmentumok

	Településszegmentum	Településszám (db)	Aránya az összes településen belül (%)
1.	2 000 fő alatt	2342	73,72
2.	2 000 fő és 12 000 fő között	696	21,91
3.	12 000 fő és 25 000 fő között	73	2,30
4.	25 000 fő és 45 000 fő között	26	0,82
5.	Több mint 45 000 fő	40	1,26
Települések száma összesen:		3177	100,00

Forrás: a szerzők szerkesztése <https://nyilvantarto.hu/hu/statistikak?stat=kozerdeku> alapján

Magának a költség-haszon elemzésnek teljes terjedelmében való ismertetése meghaladja jelen publikáció kereteit, azonban az összegzés ismertetése mindenképpen szükséges, tekintettel arra, hogy az alprojekt vonatkozásában a megtérülés rendkívül fontos.

Kiemelendő, hogy a költség-haszon elemzésben – tekintettel a korábban elvégzett primer kutatás eredményeire – mindösszesen 20%-ban határoztuk meg azon települések arányát, amelyek a településbiztonság iránt érdeklődést mutathatnak. Az 1. szegmentumban reális célcsoportként az 1500 fő feletti településeket vettük számításba, figyelemmel – a gazdasági realitások mellett – arra, hogy a 2000 fő lakosságszám alatti települések önkormányzati hivatalai – kivéve néhány nemzeti-ségi önkormányzatot – nem önálló, hanem egy vagy több más önkormányzattal közösen alkotnak hivatalt.

A fentiek szerint az alábbi potenciális települési keresletet lehetett meghatározni az egyes szegmentumokban, külön becsülve optimista, közepes és pesszimista

keresletet. Fontos megjegyezni, hogy a becült keresletet öt évre számítottuk, azaz például az 5. szegmentumban meghatározott optimista 50 darabos települési kereslet öt év alatt értendő.

4. táblázat: Kereslet becslése

Településkategória (szegmentum)	Szegmentumba tartozó települések száma a fővárosi kerületekkel	Figyelembe vett darabszám: 20% (vetítési alap)	Az egyes szcenáriókra meghatározott arányszámok a vetítési alaphoz képest (db)		
			optimista 100%	közepes 1. szegmentum: 60% 2-5. szegmentum: 90%	pesszimista 1. szegmentum: 30% 2-5. szegmentum: 60%
1. 1500–2000 fő közötti települések (aprótelepülések)	255	50	50	30	15
2. 2000-12 000 fő közötti települések (kistelepülések)	662	135	135	122	81
3. 12 000–25 000 fő közötti települések (középtelepülések)	71	14	14	13	8
4. 25 000–45 000 fő közötti települések (nagytelepülések)	30	6	6	5	4
5. 45 000 fő feletti települések (poliszok)	38	8	8	7	5
Összesen:	1 056	213	213	177	113

Forrás: a szerzők szerkesztése

A 4. táblázat alapján jól látható, hogy még a pesszimista szcenárió esetén is jelentős kereslet prognosztizálható a településbiztonsági szolgáltatásokra.

A kereslet becsléséből már lehetett számolni megtérüléssel az alprojektcélokra. A megtérülés számítása szerint nem volt olyan alprojekt cél, amelynél nem lett volna megtérülés (5. táblázat).

5. táblázat: BiTe alprojekt ötéves megtérülése

BiTe alprojekt összesített megtérülése 5 éves időtávlatban						
Kiadások (Ft)			Bevételek (Ft)			
	Esztimáció			Szcenárió		
	alsó esztimáció	felső esztimáció		optimista	közepes	pesszimista
1. alprojekt cél			1. alprojekt cél			
bruttó	7 050 000	7 050 000	bruttó	64 010 000	53 290 000	35 200 000
2. alprojekt cél			2. alprojekt cél			
bruttó	6 000 000	6 000 000	bruttó	71 770 000	60 468 000	40 064 000

BiTe alprojekt összesített megtérülése 5 éves időtávtalban						
Kiadások (Ft)			Bevételek (Ft)			
	Esztimáció			Szcenárió		
3. alprojektcél			3. alprojektcél			
nettó	60 780 203	76 864 430	nettó	196 425 000	191 550 000	181 600 000
bruttó (27%)	77 190 858	97 617 826	bruttó (27%)	249 459 750	243 268 500	230 362 000
egyéb bruttó	5 000 000	5 000 000				
összes bruttó	82 190 858	102 617 826				
4. alprojektcél			4. alprojektcél			
nettó	73 500 000	86 760 000	nettó	229 680 000	223 930 000	212 255 000
bruttó (27%)	93 345 000	110 185 200	bruttó (27%)	291 693 600	284 391 100	269 563 850
egyéb bruttó	9 000 000	9 000 000				
összes bruttó	102 345 000	119 185 200				
Egyéb						
overhead ktg.						
bruttó	10 000 000	10 000 000				
Összesen bruttó	207 585 858	244 853 026		676 933 350	641 417 600	575 189 850

Forrás: a szerzők szerkesztése

A jövőkép

A BTNL BiTe alprojekt 2024 decemberében zárult volna le, azaz ezen időpontig kellett volna előállítani az eredménytermékeket. Ahogy azt már fentebb írtuk, a BTNL finanszírozási indokok miatt az eredménytermékek létrehozása előtt zárult, azonban mindenképpen vizsgálendő, hogy az eddig elért eredmények hasznosíthatók-e, van-e az önkormányzati rendszet, településbiztonság területén az eddig elért innovációknak, részeredménytermékeknek létjogosultsága. E kérdés felvetésének komoly relevanciája van, nem kerülhető meg, ugyanis nagymértékben függ attól, hogy milyen módon hasznosulnak a BTNL keretében kifejlesztett részeredménytermékek, működhetnek-e másképpen a megfogalmazott víziók.

A vízió, azaz jövőkép egy „távolabbi jövő normatívan kezelt, komplex felvázolását (állapotábrázolását) adja, abból a célból, hogy visszatekintési lehetőséget nyújtson egy rövidebb időszakban felvázolandó (kitűzendő) cél- és eszközrendszerre. Az elemzés középpontjában a múlt és a jelen összefüggéseit, jelenségeit tagadó, az azok helyébe lépő minőségileg új összefüggések, jelenségek állnak”.²⁶ A vízióknak tehát értelemszerűen jövőre vonatkozóan, orientálóan, normatívnak és komplexnek kell lennie, és kapcsolódnia kell a kitűzött cél- és eszközrendszerhez. Az alprojektben kitűzött célok egyértelműek, azaz piaci alapon fenntartható, megtérülő, az önkormányzati célpiac valós igényeire reflektáló eredménytermékeket volt szükséges meghatározni. Az eredménytermékek létrehozása azonban önmagában elégtelen lett volna,

²⁶ PÁLINKÁS 2016: 48.

ugyanis azok nem lettek volna fenntarthatók, megtérülők, csak akkor, ha ezeket valamilyen *keretek között hasznosítják*, azaz a hasznosítás szervezeti és eszközrendszerét lefektetik. Kérdés az, hogy a létrejött részeredménytermékek alapján, kilépve a BTNL immár lezárt kereteiből, lehetséges-e önkormányzati rendészeti, településbiztonsági vízió felvázolása, tovább fejlesztve a BiTe részeredménytermékeit.

Bármely vízió meghatározásához az alábbi hat szempontot kell figyelembe venni:²⁷

- milyen legyen a lehetséges jövőbeli állapot, piaci pozíció;
- melyek a jövőre szóló tartós elképzelések, építőelemek;
- melyek a hosszú távú fókuszpontok;
- melyek a stratégiai szándékok;
- melyek a kijelölt célok;
- melyek a megfogalmazott üzenetek.

A továbbiakban a vízió meghatározásánál érdemes a fenti hat szempontrendszer elemzés alá vonni, tekintetbe véve az elkészült részeredménytermékeket, illetve az elérni kívánt célokat.

Lehetséges jövőbeli állapot, piaci pozíció

A már lefolytatott alap kutatások szerint a településbiztonsági, önkormányzati rendészeti piacon nincsenek vagy csak elhanyagolható mértékben vannak jelen önkormányzati rendészeti tevékenységet segítő termékek, szolgáltatások. Az előbbieket miatt az önkormányzati rendészeti termékek, szolgáltatások piaca jelenleg még kialakulatlan, így a termékfejlesztés stratégiája kézenfekvő és alkalmazható.²⁸ A cél az, hogy a BiTe alprojekt lezárását követően kifejlesztendő termékek a jövőben meghatározó piaci pozíciót foglaljanak el, kiszolgálva az önkormányzati igényeket, keresletet.

Jövőre szóló tartós elképzelések, építőelemek

Rendkívül fontosnak érezzük, hogy az önkormányzati rendészet területén létrejött részeredménytermékeket tovább lehessen gondozni, ezekből újabb eredménytermékek legyenek kifejleszthetők. Ez nyilvánvalóan egy kialakítandó szervezet keretei között lehetséges. Ahhoz, hogy a BiTe alprojekt keretében meghatározott eredménytermékek valamilyen formában elkészüljenek, az eredménytermékek „gondozásához” az alábbi tevékenységek végzése szükséges:

²⁷ PÁLINKÁS 2016: 48.

²⁸ SZILÁGYI-VERES 2007: 122.

- „Biztonságos Település” cím elnyeréséhez a Mintadokumentumot ki kell dolgozni, ez alapján a beérkezett pályázatokat kezelni, ellenőrizni, azokat megfelelő ellenőrzést követően döntéshozó elé kell tárni, a „Biztonságos Település” címből fakadó kötelezettségeket ellenőrizni és a „Biztonságos Település” címre vonatkozó adminisztrációs és szakértői tevékenységet el kell látni;
- a *Településbiztonsági módszertani útmutatót* el kell készíteni, publikálni kell, a publikálását követően az útmutató folyamatos frissítéséről, aktualizálásáról gondoskodni, szakértői feladatokat kell ellátni annak alkalmazásával kapcsolatban;
- A *Lakossági interaktív bejelentéskezelő rendszer* és az *Integrált települési biztonságtechnikai rendszer* szoftverfejlesztését el kell végezni, a háttértámogató feladatokat menedzselni, a szoftverszolgáltatás-nyújtásból származó adminisztrációs feladatokat el kell látni.

Ezt a szervezetet, amelyet hívhatunk „Településbiztonsági Módszertani Intézetnek”, célszerű civil szervezet – egyesület – keretében létrehozni, ugyanis ez kellő rugalmasságot biztosíthat, integrálhatja az önkormányzati rendészet területén szakértői tevékenységet végzőket, nonprofit jelleggel önkormányzati rendészet területén támogató, integráló funkciókat láthat el. A szervezet által foglalkoztatott szakértők tevékenysége kiterjedhetne az alábbi feladatok ellátására:

- az elkészítendő eredménytermékek gondozása, háttértámogatása;
- igény esetén a települések önkormányzati rendészeti tevékenységének átvilágítása, településbiztonsággal kapcsolatos javaslatok megfogalmazása, településbiztonsági auditok végrehajtása.

A felvázolt szervezeti konstrukció biztosítéka lenne a releváns tapasztalattal rendelkező településbiztonsági szakértők alkalmazásának, így a magas szintű településbiztonság-támogatási szolgáltatások ellátásának, a kifejlesztett eredménytermékek fenntartható és megtérülő hasznosításának, illetve az önkormányzati rendészeti problématerképen megjelölt számos probléma kezelésének.

Fókuszpontok hosszú távra

A már többször hivatkozott és korábban lefolytatott önkormányzati rendészeti alapkutatásokból, valamint a BTNL keretében a „Biztonságos Település” cím megvalósíthatósági tanulmányához készített primer kutatásból ismert, hogy az önkormányzati döntéshozók az önkormányzati rendészet és településbiztonság területén kompetenciahiányról számolnak be.²⁹ E kompetenciahiány csökkentése, a jogszerű és hatékony önkormányzati jogalkalmazás elősegítése vonzó lehetőség az önkormányzatok

²⁹ BACSÁRDI-CHRISTIÁN 2017: 35.

számára, így a fókuszban azok településbiztonsági és önkormányzati rendészeti területen jelentkező igényeinek magas szintű kielégítése kell hogy álljon. Nyilvánvaló, hogy az önkormányzati keresletet csak akkor lehet megfelelően kielégíteni, amennyiben van olyan szervezetrendszer, amely képes e keresletre megfelelő minőségű kínálatot biztosítani.

Stratégiai szándékok

Nyilvánvaló stratégiai szándék, hogy a hasznosítást végző szervezet – egyesület – az önkormányzati rendészeti és településbiztonsági szolgáltatások nyújtása területén megkerülhetetlen szereplő legyen.

Kijelölt célok

A BiTe alprojekt fő céljait már többször ismertettük, amelyek a piaci környezetre fejlesztett, fenntartható, megtérülő, valós kereslet alapján fejlesztett termékek, szolgáltatások piacra juttatása, folyamatos támogatása.

Megfogalmazott üzenetek

Üzeneteket az önkormányzatok mint célpiac számára kell megfogalmazni, hiszen alapvetésként szolgál, hogy a helyi biztonság főszereplői maguk az önkormányzatok, nekik kell kézben tartani, minimum a koordinációt. Az önkormányzatok mint költségvetési szervek számára kimondottan fontos a hitelesség, a kompetencia. Amennyiben az üzenetet olyan szervezet fogalmazza meg, amelynek kompetenciáját az önkormányzati döntéshozók könnyen azonosítják, az eredménytermékek használatára vonatkozó üzenetek értelemszerűen könnyen célt érhetnek. A kompetens szerep mások általi érzékeltetéséhez szükséges az önkormányzati rendészeti területen működő más aktorokkal való jó partneri viszony kialakítása, ennek szerződési kereteinek megteremtése, a partneri együttműködés kommunikációja.

Összegezve a fentieket nyilvánvaló, hogy a BiTe alprojekt keretében létrehozott részeredménytermékek és ezek további fejlesztése csak akkor képzelhető el, amennyiben a felvázolt jövőkép egy „Településbiztonsági Módszertani Központ” egyesületi keretek közötti kialakítása megvalósul. Ebben az esetben lehetséges csak az, hogy megfelelő szakértelemmel, háttértámogatással kerüljön sor a létrehozott részeredménytermékek gondozására, továbbfejlesztésére, az önkormányzati rendészeti területén jelentkező problémák jogalkotást nem igénylő orvoslására.

Befejezés

Az önkormányzati rendészeti alap kutatások hazánkban viszonylag rövid múltra tekinthetnek vissza. Bár korábban is jelentek meg az önkormányzatok rendészeti tevékenységével érintőlegesen foglalkozó tanulmányok,³⁰ az önkormányzati rendészeti kutatások megkezdése sokáig váratott magára. Az önkormányzatok részéről azonban folyamatosan jelen volt az igény arra, hogy a településbiztonság területén aktívabb szerepet játszanak. Jól mutatja ezt, hogy hazánk önkormányzati rendészeti szervezetrendszerének 2011–2012-es évekbeli megerősítését megelőző időszakában³¹ is folyamatosan voltak próbálkozások, kísérletek az önkormányzatok rendészeti feladatellátásának egységesítésére. Ilyen korai próbálkozásnak tekinthető Gyula Város Önkormányzatának a Városi Rendészet létrehozására tett kísérlete,³² illetve később az Esztergomi Városőrség létrehozása 2009-ben.³³

Az önkormányzatok részéről tehát folyamatosan jelen volt az igény a településbiztonsági feladatok ellátására, amihez a rendelkezésre álló joganyag 2011–2012-es változása kellő jogalapot jelentett, megteremtve az integrált önkormányzati rendészeti feladatellátás kereteit. Bár tanúi lehetünk több sikeres és eredményes önkormányzati rendészeti szervezetrendszer létrehozásának,³⁴ folyamatosak az önkormányzati rendészeti kutatások,³⁵ valamint elkezdődtek az önkormányzati rendészeti képzések a Nemzeti Községi Egyetem Rendészettudományi Karán a Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszéken,³⁶ erőteljesen hiányzik az önkormányzatok számára fejlesztett specializált önkormányzati rendészeti megoldások (termékek, szolgáltatások), illetve az önkormányzatok rendészeti tevékenységének hatékony szakmai támogatása.

A feldolgozott és a projektben is elvégzett kutatások azt igazolták, hogy az önkormányzati rendészet meghatározóbb szerepet képes betölteni, komoly tehermentesítő erő lehet a rendőrség mellett. Az Möt. ugyan most is előírja az önkormányzatok számára kötelező feladatként, hogy közreműködik a település közbiztonságának biztosításában, mégsem egységes a feladat végrehajtása országszerte. Álláspontunk szerint az jelenthet megoldást, ha a jogalkotó az 5000 főt meghaladó lakosságszámú települések esetében kötelezővé tenné az önkormányzati rendészet működtetését, és ehhez normatív finanszírozást is rendelne. 5000 fő lakosságszámú települések pedig önként kapcsolódhatnának, de szintén jogosultak lennének normatív finanszírozásra.

³⁰ FINSZTER 2009.

³¹ Az Möt. 2012. január 1-jei hatálybalépése és 2012. évi CXX. törvény 2012. július 31-i hatálybalépése.

³² Lásd Gyula Város Önkormányzatának 20/1993. (IV. 19.) rendelete és az Alkotmánybíróság 8/1996. (II. 23.) számú határozata.

³³ CHRISTIÁN 2011: 194.

³⁴ Lásd például Páty község önkormányzati rendészetének működését: <https://paty.hu/polgarmesterihivatal/rendeszeti-iroda>

³⁵ CHRISTIÁN 2019.

³⁶ Településbiztonsági menedzserképzés szakirányú szak: <https://rtk.uni-nke.hu/oktatas/felveteli/szakiranyu-tovabbkepzesi-szak/telepulesbiztonsagi-menedzser>

A BiTe alprojekt víziója az volt, hogy az annak keretében fejlesztendő termékek és a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatások portfóliója hiánypótló szerepet fog betölteni az önkormányzati rendészeti és településbiztonsági szolgáltatások területén, innovatív módon hozzájárulva a helyi közbiztonság szintjének javításához, fenntartásához. E vízió tovább élése a BTNL lezárultát követően is lehetséges, építve a létrehozott eredménytermékekre, abban az esetben, ha ennek szervezeti kereteit, összhangban az önkormányzati rendészet fejlesztését célzó elképzelésekkel, kialakítják. Jelen tanulmányban összegezni kívántuk az elvégzett munkát, egyúttal bemutatni a BTNL-ben megvalósítani tervezett eredménytermékeket, abban a reményben, hogy fentiek a BTNL megszűnésétől függetlenül más módon megvalósulhassanak, nagyban erősítve a településbiztonság ügyét.

IRODALOMJEGYZÉK

- BACSÁRDI József – CHRISTIÁN László (2017): Hol tart jelenleg az önkormányzati rendészet? In CHRISTIÁN László (szerk.): *Rendészettudományi kutatások: Az NKE Rendészetelméleti Kutatóműhely tanulmánykötete*. Budapest: Dialóg Campus. 27–38.
- BARTUS Gábor – MONOSTORI Katalin – SZABÓ Miklós (2005): *A fejlesztéspolitikai intézkedések teljes társadalmi költségeinek becslése*. Budapest: TÁRKI Rt. Online: www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a767.pdf
- CHRISTIÁN László (2011): *A rendészet alapvonalai, önkormányzati rendőrség*. Győr: UNIVERSITAS-Győr.
- CHRISTIÁN László (2019): A vidékbiztonság szereplői és együttműködésük. *Rendőrségi Tanulmányok*, 2(1), 124–143.
- CHRISTIÁN László (2022): *Komplementer rendészet*. Budapest: Ludovika.
- CHRISTIÁN László – HERMANN Gábor (2018): Önkormányzati rendészet – közterület-felügyelet – gyakorlati problémái a fővárosi kétszintű igazgatásból adódóan, valamint az önkormányzati rendészet jövőjét meghatározó problémák tágabb aspektusai és azokra adott megoldási javaslatok. *Magyar Rendészet*, 18(4), 61–90. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2018.4.4>
- FINSZTER Géza (1990): A magyar rendőrség válsága. *Belügyi Szemle*, 28(6), 3–13.
- FINSZTER Géza (2009): Közbiztonság és jogállam. *Jog – Állam – Politika*, 1(3), 173–196.
- KOMÁROMI István (1990): Kísérlet az önkormányzati rendőrség megvalósítására. *Belügyi Szemle*, 28(8), 18–23.
- A Nemzeti Közzolgálati Egyetem és a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal között létrejött GF/JSZF/872/1/2020. iktatószámú megállapodás
- PÁLINKÁS Jenő (2016): Vállalati jövőkép – küldetés – kockázat. *Vezetéstudomány – Budapest Management Review*, 37(3), 48–54. Online: <https://doi.org/10.14267/VEZTUD.2006.03.05>
- RIXER Ádám (2020): A rendészet átalakulása a mai Magyarországon. *Új Magyar Közigazgatás*, 13(4), 40–49.
- SZILÁGYI Zoltán – VERES Zoltán (2007): *A marketing alapjai*. Budapest: Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Rt.

Jogforrások

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről

2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

2012. évi CXX. törvény az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról

2013. évi CLXV. törvény a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről

1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról

1163/2020. (IV. 21.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról

25/1980. (VI.27.) MT rendelet a mezőgazdasági őrszolgálatról

3/1983. (I. 29.) MT rendelet a fővárosi közterület-felügyeletről

16/1984. (III. 18.) MT rendelet a közterület-felügyeletről

8/1996. (II. 23.) számú AB határozata

Gyula Város Önkormányzatának 20/1993. (IV. 19.) rendelete

ABSTRACT

Developments and Development Visions in the Field of Municipal Law Enforcement

Safe Municipality Sub-project

József BACSÁRDI - László CHRISTIÁN - Gábor HERMANN - Zsolt LIPPAI - Zoltán VERESS

In recent years, a series of researches on municipal law enforcement have been carried out to identify anomalies and problems in the field of local law enforcement. Some of the problems identified can be addressed at the level of law enforcement with appropriate professional support, for which the partial results of the sub-project "Safe Municipalities", a sub-project of the National Laboratory for Security Technologies, provide a good basis. In order to make use of these partial results, it is essential to draw up a vision for the future.

Keywords: *National Laboratory for Security Technologies, urban security, municipal policing, local law enforcement, vision*